

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci navrhovateľa **Š. H.**, nar. X., bytom v N., B. č. X., zastúpeného JUDr. R.F., advokátom v B., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. marca 2009 č.k. 21 Sd/373/2008-20, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. marca 2009, č.k. 21 Sd/373/2008-20 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporkyne z 25. novembra 2008 číslo X. **z r u š u j e** a vec jej **vracia** na ďalšie konanie.

Odporkyňa **je povinná** zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 322,60 € k rukám právneho zástupcu JUDr. R. F., do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 25. marca 2009, č.k. 21 Sd/373/2008-20, potvrdil rozhodnutie z 25. novembra 2008 číslo X., ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 7. augusta 2008 s odôvodnením, že nespĺňa podmienky uvedené v § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení

v znení zákona č. 555/2007 Z.z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb., o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), pretože v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení získal iba 5 179 dní, t.j. 14 rokov a 69 dní, čím mu podľa uvedených podmienok nárok na starobný dôchodok k 7. augustu 2008 nevznikol. Navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení uviedol, že odporkyňa o žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku rozhodla vecne správne. Zistovala, či 7. augusta 2008, kedy navrhovateľ dovŕšil vek 55 rokov veku odpracoval dobu, potrebnú pre vznik nároku na skorší odchod do dôchodku s prihliadnutím na dobu zamestnania v I. pracovnej kategórii. Z evidenčných listov zistila, že navrhovateľ odpracoval v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení 14 rokov a 69 dní. Nárok navrhovateľa skúmala aj podľa § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, ale z evidenčného materiálu vyplýva, že navrhovateľ ku dňu 31. decembra 1999 nebol zamestnaný v I. pracovnej kategórii ani nevykonával služby I. alebo II. kategórie funkcií, pretože takéto zamestnanie navrhovateľ skončil 30. novembra 1991. Pokiaľ navrhovateľ svoj nárok na starobný dôchodok odvodil od splnenej podmienky 10 rokov v podmienkach ionizujúceho žiarenia, ktoré je podľa jeho názoru rovnaké ako v urán. a v dôsledku prekročenia, resp. dosiahnutia najvyššej prípustnej expozície musel skončiť pracovný pomer a v súčasnosti i poberá osobitný príspevok baníkov v zmysle zákona č. 98/1987 Zb. Podľa názoru krajského súdu nemožno podmienky priznania nároku na starobný dôchodok pri stanovení 15 rokov v zamestnaní, uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení stotožniť s podmienkami priznania nároku na starobný dôchodok na základe odpracovaných najmenej 10 rokov v uránových baniach. Považoval za správny právny názor odporkyne o otázke, že pokiaľ by išlo o totožné podmienky pre priznanie nároku na starobný dôchodok, nebolo by potrebné tieto podmienky oddeľovať tak, ako je to uvedené v § 21 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení. Aj podľa jeho názoru uvedené podmienky nie sú totožné. Pokiaľ žiadateľ o dávku dôchodkového zabezpečenia odpracuje 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, teda v zamestnaní v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach a pokiaľ niekto odpracuje najmenej 10 rokov v uránových baniach, nie sú dôsledky takýchto zamestnaní z hľadiska práva rovnaké. Konštatoval, že navrhovateľom odpracovaná doba zamestnania a dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície samé osebe nezakladajú nárok na starobný dôchodok bez splnenia podmienky dovŕšenia

dôchodkového veku a z hľadiska § 21 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, lebo navrhovateľ dobu zamestnania nezískal v uránových baniach.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie, lebo rozsudok súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Tvrdil, že podmienkou vzniku nároku na jeho starobný dôchodok je odpracovanie desiatich rokov v podmienkach ionizujúceho žiarenia, ktoré je totožné so žiarením v uránu. Podľa názoru navrhovateľa, účelom predmetnej právnej normy bolo osobitne určiť podmienky nároku na starobný dôchodok pre tých baníkov, ktorí pracovali v podmienkach ionizujúceho žiarenia s jedinou výhodnejšou podmienkou, s menším počtom odpracovaných rokov potrebných pre vznik nároku na starobný dôchodok. Vývoj vedeckých poznatkov smeroval k tomu, že rovnaké negatívne vplyvy ako v uránových baniach boli zistené aj v ostatných rudných baniach. Poukázal na skutočnosť, že existencia ionizujúceho žiarenia aj v neuránových baniach je nesporný fakt, preto sa aj toto žiarenie sleduje a sú stanovené limity najvyššej prípustnej expozície v riziku tohto žiarenia. Rozhodnutím Hlavného hygienika Slovenskej republiky č.j. HE-2229/90-06 bola táto najvyššia prípustná expozícia stanovená na 2100 smien, čo zodpovedá približne desiatim kalendárnym rokom. Žiadal preto jeho návrhu vyhovieť, lebo pri rovnakých pracovných podmienkach, má byť priznaný rovnaký rozsah sociálneho zabezpečenia. Zároveň žiadal priznať náhradu trov konania.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení na odvolanie navrhovateľa navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Podľa § 14 ods. 2 písm. a/ uvedeného zákona do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Úlohou krajského súdu bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti OSP preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne z 25. novembra 2008 číslo X., ktorým podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z. a § 21 a § 174 zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov bola žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok od 7. augusta 2008 zamietnutá.

Z dávkových spisov vyplýva, že navrhovateľ 19. septembra 2008 požiadal o starobný dôchodok od 7. augusta 2008, t.j. od dovŕšenia svojho veku 55 rokov. Odporkyňa mu preskúmaným rozhodnutím z 25. novembra 2008 číslo X. uvedenú žiadosť zamietla z dôvodu, že podľa súčasného právneho stavu mu nárok na starobný dôchodok vznikne dovŕšením 62 rokov veku.

V priebehu celého konania navrhovateľ namietal, že odporkyňa § 21 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení nesprávne použila. Zdôrazňoval, že bol zamestnaný najmenej 25 rokov, dosiahol vek 55 rokov a pracoval najmenej 10 rokov v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v podmienkach ionizujúceho žiarenia, ktoré je rovnaké ako v urán. Dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu určenú rozhodnutím hlavného hygienika, v dôsledku čoho bol vyradený z podzemia hlbinej bane a poberá v súčasnosti osobitný príspevok baníkom v zmysle zákona č. 98/1987 Zb.

Názor odporkyne, že navrhovateľ nedovŕšil dôchodkový vek dosiahnutím 55 rokov, t.j. 7. augusta 2008, pretože nebol zamestnaný najmenej 15 rokov v baníctve so stálym

pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach alebo najmenej 10 rokov v takomto zamestnaní v uránových baniach označoval za nesprávny.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti musel odvolací súd riešiť otázku, kedy, v akom veku navrhovateľ splnil podmienku vzniku nároku na starobný dôchodok. Pre posúdenie nároku navrhovateľa treba považovať za rozhodujúce zistenie, či vykonával zamestnanie zodpovedajúce práci v uráN., resp. či vykonával zamestnanie postavené na roveň uráN., v ktorom prípade by bolo potrebné vychádzať z toho, že podmienky nároku na starobný dôchodok dovŕšil dosiahnutím veku 55 rokov.

Odvolací súd z doteraz zadovážených podkladov dospel k záveru, že nie je možné predmetnú vec posúdiť a rozhodnúť. Dosiaľ totiž nebola vyriešená otázka, či š.p. Rudné bane, B., závod B., v ktorom navrhovateľ pracoval v čase od 19. februára 1980 do 30. novembra 1991 ako baník, je možné hodnotiť ako uránovú baňu. Skutočnosť, že zamestnávateľ Rudné bane B. vydal dňa 10. októbra 2008 potvrdenie o tom, že navrhovateľ pracoval v uvedenom čase od 19. februára 1980 do 30. novembra 1991 na závode B. a bol vyradený z bane z dôvodu dosiahnutia najvyššej prípustnej expozície ionizačného žiarenia v zmysle zákona č. 98/1987 Zb. o osobitnom príspevku baníkom v znení neskorších predpisov a navrhovateľ aj v konaní tvrdí, že mu bol priznaný a poberá aj v súčasnosti osobitný príspevok v zmysle uvedeného zákona, nemožno považovať za dostačujúce šetrenie a vykonané dokazovanie vo veci pre rozhodnutie o uplatnenom nároku. Z doteraz vykonaných dôkazov nie je doteraz zistené, či predmetnú rudnú baňu (ku ktorej sa viaže nárok navrhovateľa) z hľadiska dosiahnutia najvyššej prípustnej expozície ionizujúceho žiarenia radónu možno považovať za baňu postavenú na roveň uráN. V tomto smere je potrebné urobiť dopyt na zamestnávateľa navrhovateľa a na podklade rozhodnutia hlavného hygienika Slovenskej republiky č.j. HE – 2229/90-06, ktorým bola stanovená (podľa navrhovateľa) najvyššia prípustná expozícia ionizujúceho žiarenia pre rudnú baňu, v ktorej vykonával zamestnanie navrhovateľ, spolu s odborným vyjadrením Katedry jadrovej chémie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave z 10. februára 2008, prípadne na ozrejmienie otázky, či zamestnanie v tejto bani možno postaviť na roveň uráN., vykonať dopyt na Úrad verejného zdravotníctva, na ktorý prešli kompetencie hlavného hygienika Slovenskej republiky.

Vzhľadom na skutočnosť, že odporkyňa pred rozhodnutím uvedené nejasnosti neodstránila a na ich odstránenie nevykonala potrebné dokazovanie, boli splnené podmienky

pre zmenu rozsudku prvostupňového súdu a zrušenie jej rozhodnutia a vrátenie na ďalšie konanie.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu nepovažoval za vecne správny. Pre neúplné zistenie skutkového stavu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 3 OSP zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne z 25. novembra 2008 číslo X. zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 2 OSP a § 250l ods. 2, § 250k ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal uplatnenú a vyčíslenú náhradu trov konania v sume 322,66 €. Priznané trovy konania pozostávajú z trov právneho zastúpenia navrhovateľa advokátom v konaní pred prvostupňovým a odvolacím súdom a tvorí ich tarifná odmena vypočítaná podľa § 11 ods. 1 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za 2 úkony právnej služby v roku 2008 po 1466 Sk, čo je 48,66 € (prevzatie informácie a napísanie návrhu na preskúmanie) + 2 x paušálna odmena po 190 Sk, čo je 6,31 €, teda 109,94 €. Ďalej súd priznal náhradu právnej služby za 2 úkony v roku 2009 za zastupovanie na pojednávaní pred krajským súdom 25. marca 2009 a za napísanie odvolania z 18. mája 2009, t.j. 2 x po 1 611 Sk, čo je 53,49 € + 2 x paušálna náhrada po 209 Sk, čo je 6,95 € + 2 x DPH (od 1. marca 2009 je platcom DPH) po 10,16 € + 46,36 € strata času na pojednávanie + 25,10 € cestovné, teda 212,66 €, spolu trovy právneho zastúpenia navrhovateľa tvoria sumu 322,66 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2010

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová